

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 5 listopada 2018 r.

Pozycja 161

POSTANOWIENIE z dnia 16 grudnia 2016 r. Sygn. akt Ts 163/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Rzepliński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Huty Łaziska S.A. w upadłości układowej w sprawie zgodności:

art. 44, art. 45 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 19 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 2059, ze zm.) w związku z art. 9, art. 20, art. 22, art. 32, art. 45, art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z art. 2, art. 9 i art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 249 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2, ze zm.) w związku z art. 37 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 2003/54/WE (Dz. Urz. UE L 211 z 14.08.2009 r.),

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej z 1 sierpnia 2016 r. Huta Łaziska S.A. w upadłości układowej (dalej: skarżąca), przy udziale nadzorcy sądowego – radcy prawnego W.S., wystąpiła o zbadanie zgodności art. 44, art. 45 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U.2012.1059; dalej: prawo energetyczne) w związku z art. 9, art. 20, art. 22, art. 32, art. 45 i art. 76 Konstytucji – w zakresie, w jakim przepisy te pozbawiają odbiorcę energii prawa do wzięcia udziału w postępowaniu, w charakterze strony, o zatwierdzenie taryfy przedsiębiorstwa energetycznego – z art. 2, art. 32 ust. 1 oraz art. 9 Konstytucji w związku z art. 249 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U.2004.90.864/2, ze zm.; dalej: traktat) w związku z art. 37 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 2003/54/WE (Dz.Urz.UE.211 z 14.08.2009 r.; dalej: dyrektywa).

2. Skargę konstytucyjną wniesiono w związku z następującą sprawą. Decyzją z 16 grudnia 2014 r. (nr DTA-4211-59(8)/2014/2698/VIII/DK/KKU) Prezes Urzędu Regu-

lacji Energetyki (dalej: Prezes URE), po rozpatrzeniu wniosku przedsiębiorstwa energetycznego Tauron Dystrybucja S.A. w Krakowie, zatwierdził ustaloną przez to przedsiębiorstwo taryfę energii elektrycznej. Postanowieniem z 12 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Sąd Okręgowy w Warszawie) odrzucił wniesione przez skarżącą (odbiorcę energii) odwołanie, stwierdziwszy, że skarżąca nie ma statusu strony uprawnionej do jego złożenia, gdyż w postępowaniu administracyjnym nie była zainteresowanym w rozumieniu art. 28 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U.2013.267; dalej: kpa). Sąd zauważył także, że legitymacji do bycia stroną w postępowaniu administracyjnym skarżąca nie może również wywodzić z norm prawa wspólnotowego, a w szczególności z przywołanej w odwołaniu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z 26 czerwca 2003 r. (nr 2003/54/WE), gdyż wykładnia prounijna jest dopuszczalna jedynie wtedy, gdy dotyczy tych przepisów krajowych, które zostały ustanowione w celu implementacji dyrektywy, a także wtedy, gdy dotyczy przepisów krajowych, które nienależycie implementują przepisy dyrektyw niewywołujących bezpośredniego skutku. W ocenie sądu skarżąca nie wykazała, że wskazana dyrektywa była implementowana nieprawidłowo. Postanowieniem z 5 maja 2016 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie – VI Wydział Cywilny (dalej: Sąd Apelacyjny w Warszawie) oddalił zażalenie skarżącej na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie (sprawa VI ACz 222/16). Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wskazane przez skarżącą jako orzeczenie ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, zostało wraz z uzasadnieniem doręczone skarżącej 12 maja 2016 r.

3. Skarżąca twierdzi, że zakwestionowane regulacje prawa energetycznego są niezgodne z Konstytucją, ponieważ pozbawiły ją prawa udziału – w charakterze strony – w postępowaniu o zatwierdzenie taryfy energii elektrycznej. W ten sposób doszło do naruszenia praw skarżącej wskazanych w *petitum* skargi konstytucyjnej, a także do nieprawidłowej implementacji dyrektywy.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia warunków wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i z art. 47-50 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1157; dalej: ustawa o TK). Skargom konstytucyjnym niespełniającym tych warunków oraz skargom oczywiście bezzasadnym Trybunał Konstytucyjny odmawia nadania dalszego biegu.

2. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej mogą być wyłącznie te unormowania, które były podstawą prawną ostatecznego orzeczenia o konstytucyjnych wolnościach, prawach lub obowiązkach skarżącego, wydanego przez sąd lub organ administracji publicznej. W związku z tym w trybie kontroli inicjowanej wniesieniem skargi Trybunał może badać konstytucyjność tylko tych norm zastosowanych w indywidualnej sprawie, które były podstawą ostatecznego rozstrzygnięcia sądu lub organu administracji publicznej.

3. Skarżąca zakwestionowała przepisy prawa energetycznego w związku z art. 9, art. 20, art. 22, art. 32, art. 45 i art. 76 Konstytucji.

3.1. Trybunał zwraca uwagę na to, że kontrola konstytucyjności norm prawnych opiera się na założeniu niesprzeczności zhierarchizowanego systemu prawa, w którym istnieją

akty prawne o różnej mocy prawnej, przy czym akty prawne niższego rzędu nie powinny być sprzeczne z aktami wyższego rzędu. Rolą Trybunału jest orzekanie o zgodności przepisów niższej rangi z przepisami wyższej rangi (zob. m.in. orzeczenia TK z: 11 lutego 1992 r., sprawa K 14/91, OTK w 1992 r., cz. I, poz. 7; 16 lutego 1993 r., sprawa K 13/92, OTK w 1993 r., cz. I, poz. 4; a także wyrok TK z 13 marca 2007 r., sprawa K 8/07, OTK ZU nr 3/A/2007, poz. 26). Trybunał nie jest natomiast uprawniony do badania zgodności aktów prawnych tej samej rangi. Skarżąca domaga się zbadania konstytucyjności zakwestionowanego przepisu ustawy w związku ze wskazanymi w *petitum* skargi postanowieniami Konstytucji. Takie określenie przedmiotu skargi konstytucyjnej wymagałoby treściowego porównania norm prawnych tego samego rzędu. Z tego względu wniosek skarżącej dotyczący stwierdzenia niezgodności przepisów prawa energetycznego w związku z art. 9, art. 20, art. 22, art. 32, art. 45 i art. 76 Konstytucji ze wskazanymi wzorcami kontroli, tj. art. 2, art. 32 ust. 1 oraz art. 9 Konstytucji, wykracza poza zakres kognicji Trybunału. Wydanie orzeczenia w tym zakresie jest więc niedopuszczalne (art. 50 w związku z art. 37 ust. 3 ustawy o TK).

3.2. Niezależnie od powyższego Trybunał stwierdza, że nawet gdyby przyjąć, iż przedmiotem skargi są wskazane samodzielnie przepisy prawa energetycznego, a przywołane postanowienia Konstytucji tworzą wzorce kontroli, Trybunał również nie mógłby rozpoznać merytorycznie wniesionego środka prawnego. Zakwestionowane przepisy nie były bowiem podstawą żadnego z orzeczeń wydanych w sprawie skarżącej, a tym samym nie kształtowały jej sytuacji prawnej.

3.2.1. Trybunał zwraca uwagę na to, że odwołanie skarżącej od decyzji Prezesa URE zostało odrzucone, a następnie jej zażalenie oddalone, ponieważ sądy stwierdziły, iż nie jest ona stroną postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia bądź zmiany już ustalonej taryfy energii elektrycznej. Podstawą rozstrzygnięć był zatem art. 28 kpa, zastosowany w związku z przepisami prawa energetycznego zapewniającymi skarżącej konkretne korzyści lub nakładającymi na nią obowiązek określonego zachowania się, ale nieprzynajmniej jej przymiotu strony w postępowaniu przed Prezesem URE. Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w postanowieniu z 8 marca 2000 r. (sprawa I CKN 1217/99), procedura zatwierdzenia taryfy dla przedsiębiorstwa energetycznego dotyczy tylko pośrednio oddziaływania na sferę odbiorcy energii, a ta okoliczność przesądza o braku podstaw do uznania tego podmiotu za stronę postępowania administracyjnego.

3.2.2. Wobec powyższego Trybunał stwierdza, że wniesiona skarga nie spełnia podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, jakim jest wymóg, aby kwestionowane w niej przepisy kształtowały sytuację prawną skarżącego (zob. np. postanowienia TK z: 24 stycznia 1999 r., sprawa Ts 124/98, OTK ZU nr 1/1999, poz. 8; 1 października 2001 r., sprawa Ts 84/01, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 70) i dlatego nie może być rozpoznana merytorycznie.

3.3. Skardze należałoby odmówić nadania dalszego biegu także wtedy, gdyby skarżąca naruszenie swych praw wywodziła z tego, że zaskarżone regulacje prawa energetycznego nie zawierają odpowiednich – ze względu na interes skarżącej – unormowań. W swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny formułował już pogląd, że „zarzuty nie mogą polegać na wskazywaniu, że przepis nie zawiera konkretnej regulacji, której istnienie zadowalałoby wnioskodawcę” (zob. wyrok TK z 19 listopada 2001 r., sprawa K 3/00, OTK ZU nr 8/2001, poz. 251). Zarzut zaniechania ustawodawczego (luki normatywnej) nie może być przedmiotem badania w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym. Wydanie orzeczenia w tym zakresie należy więc uznać za niedopuszczalne (zob. postanowienia TK z 11 grudnia 2002 r., sprawa SK 17/02, OTK ZU nr 7/A/2002, poz. 98 oraz 22 czerwca 2005 r., sprawa K 42/04, OTK ZU nr 6/A/2005, poz. 74).

3.4. Należy również zauważyć, że przepis uznany przez Trybunał za niekonstytucyjny traci swoją moc obowiązującą (art. 190 ust. 3 Konstytucji). Skoro jednak zaskarżony art. 47 prawa energetycznego w ogóle nie odnosi się do odbiorców energii, to jego wyeliminowanie z systemu obowiązującego prawa nie miałoby żadnego wpływu na zmianę sytuacji prawnej skarżącej (zob. postanowienie pełnego składu TK z 13 czerwca 2011 r., sprawa SK 26/09, OTK ZU nr 5/A/2011, poz. 46).

4. Wskazane okoliczności są – w myśl art. 50 w związku z art. 48 ust. 1 pkt 1 oraz art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

5. Trybunał stwierdza, że naruszenie przepisów Konstytucji, traktatu i dyrektywy skarżąca upatruje w nieprawidłowej implementacji dyrektywy do polskiego porządku prawnego. W tym względzie Trybunał przypomina, że podział kompetencji między sądy państw członkowskich a TSUE w zakresie wykładni i stosowania prawa unijnego jest następujący: wykładnia należy do TSUE, a stosowanie prawa – rozumiane jako zastosowanie normy prawa unijnego do ustalonego przez sąd stanu faktycznego – należy do sądu państwa członkowskiego. Problem rozwiązywania kolizji prawa unijnego z ustawami krajowymi pozostaje więc w zasadzie poza kognicją Trybunału Konstytucyjnego. O tym, czy ustawa koliduje z prawem unijnym, rozstrzygać będą bowiem sądy, a o tym, co znaczą normy prawa unijnego, rozstrzygać będzie ostatecznie TSUE, wydając orzeczenia prejudycjalne (zob. postanowienie TK z 19 grudnia 2006 r., sprawa P 37/05, OTK ZU nr 11/A/2006, poz. 177).

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 37 ust. 4 w związku z art. 50 ustawy o TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.